

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

нормативної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ (ПОЛЬСЬКА МОВА)

підготовки бакалавра

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації і регіональні студії
292 Міжнародні економічні відносини

освітньо-професійна програма Міжнародні відносини
Регіональні студії
Міжнародна інформація та суспільні комунікації
Міжнародний бізнес

Силабус навчальної дисципліни «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ (ПОЛЬСЬКА МОВА)» підготовки бакалавра, галузь знань 29 Міжнародні відносини, спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії, 292 Міжнародні економічні відносини, за освітньо-професійними програмами Міжнародні відносини, Регіональні студії, Міжнародна інформація та суспільні комунікації, Міжнародний бізнес.

Розробник: Сухарева Світлана Володимирівна, доктор філологічних наук, завідувач кафедри, професор кафедри полоністики та перекладу

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу *протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.*

Завідувач кафедри:

проф. Сухарева С.В.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 29 Міжнародні відносини спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії 292 Міжнародні економічні відносини освітньо-професійні програми Міжнародні відносини Регіональні студії Міжнародна інформація та суспільні комунікації Міжнародний бізнес підготовки бакалавра	Нормативна
Кількість годин / кредитів 360/12		Рік навчання 2022-2023, 2023-2024
		Семестр 5, 6, 7, 8
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 232 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: немає	Самостійна робота 74 год.	
	Консультації 22 год.	
	Форма контролю: 5, 6, 7 семестри – заліки 8 семестр – екзамен	
Мова навчання	польська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Сухарева Світлана Володимирівна**

Науковий ступінь: **доктор філологічних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **професор кафедри іноземних мов та перекладу**

Контактна інформація: **+38097 761 40 53,**

Sukhareva.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Предметом вивчення курсу є усний і письмовий переклади із польської мови на українську та навпаки, реферування текстів іноземною і рідною мовами, навчання основним видам перекладу, редагування перекладених матеріалів.

Програмою передбачено послідовність та наступність у вивченні матеріалу, вона зорієнтована на формування навичок і вмінь практичного користування польською мовою в умовах міжнаціонального спілкування та перекладу.

Програма передбачає закріплення фонетичних, лексичних та граматичних навичок, набутих студентами на попередніх навчальних курсах, застосування на належному рівні теоретичних знань із курсу «Теорія та практика перекладу», а також удосконалення умінь усно та на письмі висловлюватися іноземною та рідною мовою, автоматизацію та вдосконалення навичок, вироблених у процесі проходження перекладацької практики.

2. Пререквізити/Постреквізити

Навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу (польська мова)» опирається на систему компетентностей, здобутих на заняттях з першої іноземної мови (польської) та на шкільному курсі рідної мови, який використовується для зіставлення польської мови з українською з метою якісного перекладу.

Програма курсу передбачає продовження вивчення курсу польської мови як іноземної в межах дисциплін «Іноземна мова спеціальності (польська)» на рівні бакалаврату і «Практикум перекладу» та «Іноземна мова спеціальності (польська)» у межах магістратури.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Основною метою навчального курсу є вивчення особливостей теорії та практики українсько-польського та польсько-українського перекладу, здобуття навичок вільного перекладу з польської мови на українську та навпаки.

Основними завданнями курсу є:

- 1) здійснення підготовлених та спонтанних, усних та письмових перекладів текстів з рідної мови на іноземну та навпаки;
- 2) розвиток вміння здійснювати компресію тексту та обирати відповідні засоби його перекладу;
- 3) дотримання правил мовного етикету та перекладацької етики.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.
- ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.
- ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності (ФК):

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК20. Здатність здійснювати усний та письмових переклад з та на іноземну мову (з обраної першої іноземної мови).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН29. Здійснювати усний та письмовий переклад з та на іноземну мову (з обраної першої іноземної мови).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
V семестр						
Модуль 1. Міжкультурна комунікація та переклад в умовах глобалізації						
Тема 1. Предмет, завдання лінгвістичної теорії перекладу, його зв'язок з іншими науками.	12	4	4	3	1	ТР/1 ІРС/5
Тема 2. Поняття тексту, білінгвізму та фонових знань	9	2	4	2	1	ТР/1 ІРС/5
Тема 3. Роль та місце перекладу в розвитку людської цивілізації.	9	2	2	2	1	ІРС/5 РМГ/1
Тема 4. Історія становлення перекладознавства. Видатні зарубіжні і вітчизняні перекладачі.	9	4	4	1		ІРС/5 РМГ/1
Тема 5. Провідні вітчизняні перекладознавці та школи.	7	4	4	1		ТР/1 ІРС/5
Модульний тест	1		1			Т/10
Модульна контрольна робота	1		1			МКР/10
Разом за модулем 1	48	16	20	9	3	50
Модуль 2. Перекладацька діяльність						
Тема 6. Перекладацька діяльність: процес і явище	12	2	4	3	1	ТР/1 ІРС/5
Тема 7. Роль словників у перекладацькій діяльності. Критерії оцінки якості перекладу.	9	2	4	2	1	ІРС/5 РМГ/1
Тема 8. Релятивність процесу перекладу та фахова компетенція перекладача. Присяжний перекладач	11	4	4	2	1	ІРС/5 РМГ/1

Тема 9. Психолінгвістичні характеристики особи перекладача.	7	4	4	1		TP/1 IPC/5
Тема 10. Етика перекладача	7	4	2	1		TP/1 IPC/5
Модульний тест	1		1			T/10
Підсумкова контрольна робота	1		1			ПКР/10
Разом за модулем 2	48	16	20	9	3	50
Разом за семестр	96	32	40	18	6	100
VI семестр						
Модуль 3. Граматичні трансформації. Загальні характеристики.						
Переклад номінативних та атрибутивних категорій						
Тема 11. Види перекладу. Переклад усний та письмовий.	11		8	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 12. Синхронний переклад, переклад з листа	9		6	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 13. Послідовний переклад, антонімічний переклад.	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 14. Граматичні трансформації при перекладі. Порядок слів при перекладі. Переклад іменника та артикля прикметника, прислівника.	7		6	1		TP/1 IPC/5
Тема 15. Переклад прикметника, прислівника. Правила перекладу атрибутивних словосполучень.	8		6	2		IPC/5 PMГ/1
Модульний тест	1		1			T/10
Модульна контрольна робота	1		1			MKP/10
Разом за модулем 3	46		34	9	3	50
Модуль 4. Граматичні трансформації. Переклад дієслівних категорій						
Тема 16. Переклад часових форм дієслова минулого, теперішнього та майбутнього часів	11		8	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 17. Переклад неособових форм дієслова.	9		6	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 18. Узгодження польських дієслів чоловічого особового і нечоловічоособового родів множини	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 19. Особливості перекладу польських активних і пасивних дієприкметників та дієприслівників	7		6	1		IPC/5 PMГ/1
Тема 20. Особливості перекладу умовного способу дієслів	8		6	2		TP/1 IPC/5
Модульний тест	1		1			T/10
Підсумкова контрольна робота	1		1			ПКР/10
Разом за модулем 4	46		34	9	3	50

Разом за семестр	92		68	18	6	100
VII семестр						
Модуль 5. Лексичні трансформації. Загальна характеристика						
Тема 21 Лексичні трансформації. Загальна характеристика. Способи перекладу лексичних одиниць.	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 22. Слова-реалії та їх переклад. Роль коментарів, зносок і глосаріїв у перекладі	9		6	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 23. Переклад інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів.	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 24. Міжмовні омоніми. «Фальшиві друзі перекладача»	7		6	1		TP/1 IPC/5
Тема 25 Переклад неологізмів та архаїзмів. Переклад аббревіатур	6		4	2		IPC/5 PMГ/1
Модульний тест	1		1			T/10
Модульна контрольна робота	1		1			MKP/10
Разом за модулем 5	42	-	30	9	3	50
Модуль 6. Лексичні трансформації. Терміни, назви, фразеологізми						
Тема 26. Переклад термінів. Переклад топонімів та антропонімів.	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 27. Переклад назв установ, організацій та фірм. Переклад назв навчальних закладів, факультетів, кафедр, лабораторій. Переклад назв періодичних видань.	9		6	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 28. Переклад фразеологізмів та ідіом	8		6	2		TP/1 IPC/5
Тема 29. Переклад прислів'їв та приказок	7		6	1		TP/1 IPC/5
Тема 30. Поняття про спеціалізований переклад	6		4	2		IPC/5 PMГ/1
Модульний тест	1		1			T/10
Підсумкова контрольна робота	1		1			PKP/10
Разом за модулем 6	41		30	9	2	50
Разом за семестр	83		60	18	5	100
VII семестр						
Модуль 7. Переклад і стиль тексту						
Тема 31. Загальна характеристика текстів різних функціональних стилів.	9		6	2	1	TP/1 IPC/5
Тема 32. Особливості перекладу наукового тексту	9		6	2	1	IPC/5 PMГ/1
Тема 33. Особливості художнього прозового і поетичного перекладу	9		6	2	1	TP/1 IPC/5

Тема 34. Особливості перекладу публіцистичного тексту. Переклад у цифрових ЗМІ.	8		6	2		ТР/1 ІРС/5
Тема 35. Переклад текстів офіційних документів та ділових паперів.	8		6	2		ІРС/5 РМГ/1
Модульний тест	1		1			Т/10
Модульна контрольна робота	1		1			ПКР/10
Разом за модулем 5	45	-	32	10	3	50
Модуль 8. Переклад текстів різних функціональних стилів						
Тема 36. Переклад політичних текстів.	9		6	2	1	ТР/1 ІРС/5
Тема 37. Особливості перекладу відеозаписів, різні техніки перекладу	9		6	2	1	ІРС/5 РМГ/1
Тема 38. Переклад реклами	8		6	2		ТР/1 ІРС/5
Тема 39. Переклад інструкції та анотації	8		6	2		ТР/1 ІРС/5
Тема 40. Переклад в радіо і телебаченні	8		6	2		ІРС/5 РМГ/1
Модульний тест	1		1			Т/10
Підсумкова контрольна робота	1		1			ПКР/10
Разом за модулем 6	44		32	10	2	50
Разом за семестр	89		64	20	5	100
Всього годин / Балів	360	32	232	74	22	

*Форма контролю: Т – тести, ТР – тренінг, ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, ПКР – підсумкова контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента у I, II семестрах включає:

- підготовку до практичних занять: виконання усних і письмових завдань, опрацювання основного й додаткового лексичного та граматичного матеріалу;
- систематизацію вивченого матеріалу для написання модульних контрольних робіт, диктантів, перекладів, підсумкових тестів;
- аудіювання і виконання завдань до прослуханих текстів;
- окрім названих аспектів, студент ознайомлюється з такими темами у межах відповідних змістових модулів:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Відтворення тексту за попередніми нотатками (з сучасного польського періодичного видання на вибір).	8
2.	Опрацювання статті Олі Гнатюк (Польський інститут) «Про значення польського перекладу «Від Малоросії до України»». Джерело: інтернет-журнал «Україна – Польща»	6
3.	Рецензія на публікацію Віталія Радчука	8

	«Забобон неперекладності, або Чи під силу мові Тараса переклад цитат?» Джерело: часопис «Віче».	
4.	Переклад з листа (на вибір).	6
5.	Відтворення тексту за попередніми нотатками (з сучасного польського періодичного видання на вибір).	6
6.	Порівняння польських і українських повідомлень і оголошень. Складення тематичного словничка і оголошення у польську газету	8
7.	Переказ статті Олександра Чередниченка «Перекладацький доробок Григорія Кочура». Джерело: часопис «Всесвіт».	8
8.	Написання реферату іноземною мовою на основі публікацій «Художній переклад сьогодні – без В. Коптілова» (Джерело: Літфорум, автор – Ірена) і «Непоправна втрата» (Джерело: «Каменярь», автор: Роксолана Зорівчак).	8
9.	Доповідь на тему: “Екстралінгвістичні особливості перекладу художнього тексту”.	8
10.	Переказ статті Олександра Чередниченка «Перекладацький доробок Григорія Кочура». Джерело: часопис «Всесвіт».	8
	Разом	74

IV. Політика оцінювання

Навчальний процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням](#) про поточне і підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять – обов’язковий компонент оцінювання. За об’єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Принципи академічної доброчесності визначаються [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються в онлайн-форматі чи в письмовій формі. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин. Студент допускається до перескладання іспиту чи заліку за умов скликання екзаменаційної комісії.

V. Підсумковий контроль

У V, VI і VII семестрах формою контролю є залік.

Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

У VIII семестрі підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів або якщо не згідний з балами, які набрав. У такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література

Основна література:

1. Сухарева С. Українські переклади поезії Йоана Павла II: Римський триптих. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 7. Луцьк : «Вежа-Друк», 2017. С. 42–44.
2. Сухарева С. У сучасній польсько-українській майстерні художнього перекладу: волинський досвід. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Том 8. Луцьк : «Вежа-Друк», 2018. 73 с. С. 43–46.
3. Сухарева С. Польськомовні перекладацькі трансформації прози XVII ст.: канон та авторська індивідуалізація. *ЗНТШ*. Т. 272 (CCLXXII): Праці Філологічної секції. Львів : НТШ, 2019. 661 с. С. 515–525.

Додаткова література:

1. Баранова С. В. Спецрозділи перекладу: Конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2012. 86 с.
2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
3. Рибалко І. В., Ткач Л. М. Особливості перекладу наукових текстів: Навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2013. 52 с.
4. Сухарева С. Польськомовна перекладна проза барокового періоду // Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали VIII Міжнародного науково-практичного семінару (Луцьк, 23 березня 2018 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 208 с. С. 168–172.
5. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.

6. Фоміна Л. Методичні вказівки щодо практичних занять з навчальної дисципліни «Особливості перекладу художніх творів». Д.: ДВНЗ «НГУ», 2015. 109 с.
7. Hejwowski H. Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym. Katowice: Wyd-wo naukowe „Śląsk”, 2015. 440 s.
8. Kozłowska Z. O przekładzie tekstu naukowego (na materiale tekstów językoznawczych). Warszawa: Wyd-wa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007. 220 s.
9. Makarczyk-Schuster E., Schuster K. Tłumacz i tłumaczenie. Kilka nienaukowych uwag o osobie i sposobie pracy tłumacza literackiego. Tematy i konteksty. 2012. Nr 12. S. 399–211.
10. Mała encyklopedia przekładoznawstwa / Red. U. Dąbska-Prokop. Częstochowa, 2000.
Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego (z dnia 25 listopada 2004 roku) // Dziennik Ustaw Nr 273, poz. 2702.